

STATSRÅDET MAURITZ HALLBERGS PRIS 2019

Statsrådet Mauritz Hallbergs pris på 20 000 euro för bästa vetenskapliga verk på svenska år 2019 tillfaller filosofie doktor Julia Dahlberg för hennes teoretiskt innovativa, empiriskt välförankrade och språkligt högklassiga doktorsavhandling *Konstnär, Kvinna, medborgare: Helena Westermarck och det moderna genombrottets tid, 1880-1910*. I fokus står den mångsidigt begåvade och samhällligt engagerade kvinnans utmaningar och strategier i epokens ännu ytterst mansdominerade kultur- och vetenskapskretsar. Helena Westermarcks akademiska släktbakgrund och vänkretsar öppnade många dörrar för henne. Men på grund av sitt kön tvingades hon ändå ständigt göra livsval som inskränkte på hennes verksamhetsfält och inflytande. Mot bakgrunden av detta var hennes livsverk verkligen enastående och värd den breda granskning som Julia Dahlberg nu har fullbordat.

I motsats till tidigare biografiska undersökningar som har utforskat Helena Westermarcks konstnärliga, litterära eller samhällliga insatser separat lyfter Julia Dahlberg som en riktig historiker blicken och frågar vad som var den drivande kraften i hennes verksamhet. Undersökningen är därför endast till en del biografisk. Den kunde lika väl beskrivas som en analys av de attityder och maktförhållande som rådde i Finlands kulturliv då dess universitets- och konstnärskretsar enligt centraleuropeisk modell började uppfatta sig som oberoende intellektuella. I detta syfte utnyttjar Julia Dahlberg den tyske historikern Herman Pauls begrepp "persona", med vilken denne avsåg den intellektuella aktörens medvetna konstruktion av sin offentliga profil. Forskaren tillämpar begreppet mångsidigt för att skildra hur Helena Westermarck genom sina insatser medverkade till att röja utrymme även för kvinnor inom den intellektuella elit som började urskilja sig även i Finland under 1880- och 1890-talet.

Till avhandlingens förtjänster hör även forskarens utmärkta källkännedom och inkännande grepp, med hjälp av vilka hon skickligt ringar in Helena Westermarcks främsta karaktärsdrag, nämligen hennes tålmod, målmedvetenhet och realism.